

DANUTA KUPIEC-HYŁA*

PRZYJAZNE MIEJSCE ZAMIESZKANIA

A FRIENDLY PLACE OF RESIDENCE

Streszczenie

Ilustracją stwierdzenia, że architektura kształtuje przestrzeń, a przestrzeń kształtuje zarówno ludzi, jak i ich sposób życia, jest na pewno holenderski zespół mieszkaniowy „Veerse Poort” w Middelburgu. Różne w skali i wyrazie architektonicznym kwartały zabudowy luźno rozmieszczone wokół zintegrowanego z koncepcją urbanistyczną akwenu łączą się ze sobą i rekreacją poprzez ciągi piesze. Różnorodność przestrzenna i architektoniczna kwartałów sprzyja czytelności układu, określa tożsamość miejsca i kształtuje wzorce sąsiedzkie. Wynikające z ciągłości kulturowej (lub wzorców kulturowych) ograniczenie przestrzeni prywatnej do minimum rekompensowane jest względnie dużymi przestrzeniami wspólnymi. Wysoka estetyka rozwiązań architektonicznych, naturalne środowisko i wysoki standard zagospodarowania czynią ten zespół niewątpliwie przyjaznym dla użytkowników miejscem zamieszkania.

Słowa kluczowe: tożsamość miejsca, przyjazna przestrzeń

Abstract

Undoubtedly, the Dutch residential complex “Veerse Poort” in Middelburg illustrates the opinion that architecture shapes space, while space shapes both people and their lifestyles. Various scaled and architecturally expressed quarters of buildings, located loosely around a body of water integrated with the urban concept, connect with each other and with recreation through pedestrian routes. The spatial and architectural diversity of the quarters is conducive to the readability of the layout, defines the identity of the place and shapes neighbourly standards. The reduction of a private space to a minimum, resulting from cultural continuity (or cultural patterns), is compensated by relatively big shared spaces. The high aesthetics of the architectural solutions, the natural environment and the high standard of development make this complex an unquestionably user-friendly place of residence.

Keywords: identity of a place, friendly space

* Dr inż. arch. Danuta Kupiec-Hyła, Instytut Projektowania Urbanistycznego, Wydział Architektury, Politechnika Krakowska.

1. Wstęp

Położony na przedmieściach portowego miasta Middelburga zespół mieszkaniowy „Veerse Poort” jest typowym dla Holandii przykładem realizacji idei oszczędnego z punktu widzenia ekologii i ekonomii, jak i przyjaznego dla mieszkańców współczesnego środowiska mieszkaniowego. Drobnym w skali, zwarty układ przestrzenny, będący współczesną kontynuacją tradycyjnych rozwiązań urbanistycznych i architektonicznych, harmonijnie wpisuje się w istniejący kontekst podmiejskiej zabudowy i bogate środowisko naturalne.

2. Przyjazne miejsce zamieszkania

Kreując przestrzeń, urbaniści i architekci tworzą ramy przestrzenne dla życia ludzi, ramy, w których rozgrywa się gra tworząca i porządkująca relacje między użytkownikami a środowiskiem zabudowanym. Wpisując w nie bogatą tradycję kulturową, szacunek dla natury, oszczędność i gospodarność, otwartość na nowe trendy i technologie, wysoki standard architektury i zagospodarowania terenu, otrzymamy obraz współczesnego, holenderskiego środowiska mieszkaniowego, a zespół mieszkaniowy „Veerse Poort” jest tego najlepszym przykładem. Koncepcja urbanistyczna zespołu oparta została na bazie zabudowy kwartałowej, rozmieszczonej po obu stronach centralnie położonego dużego akwenu. Schematyczna powtarzalność kwartałowej kompozycji zrównoważona została indywidualnym rozwiązaniem architektury w każdym kwartale (forma, skala, wyraz plastyczny). Różnorodność architektoniczna ułatwia orientację, sprzyja tworzeniu się wspólnot sąsiednich, podnosi walory estetyczne przestrzeni. Jednocześnie założenie dla całości zespołu jednorodnej kolorystyki z zastosowaniem wybranej grupy materiałów budowlanych pozwoliło na zachowanie spójności i jedności przestrzennej.

Szczególne znaczenie w kompozycji urbanistycznej ma centralnie położony akwen, który pozornie dzieli, a praktycznie scala przestrzennie oddzielone od siebie kwartały zabudowy. Kompozycyjnym zwornikiem łączącym dwie części zespołu jest most (pieszy), centralny punkt przestrzeni publicznej. Prócz niewątpliwych walorów estetycznych (woda zwierciadłem architektury) i przyrodniczych (naturalny biotop roślinny i zwierzęcy) woda ma także duże znaczenie praktyczne. Akwen optymalizuje mikroklimat, poprawia bilans energetyczny, jest odbiornikiem wód opadowych.

Rozwiązania architektoniczne stawiające budynki na wodzie lub nad nią zawieszone, przestrzenie publiczne z nią się przenikające nie tylko podkreślają znaczącą rolę wody, ale przede wszystkim kreują niepowtarzalny nastrój i oryginalną tożsamość tego miejsca zamieszkania.

Przyjazne dla mieszkańców rozwiązanie układu komunikacji kołowej zatrzymuje główny ruch pieszy na zewnętrznej granicy kwartałów. Wewnątrz kwartałów wizualne zatarcie granicy między strefą ruchu kołowego i pieszego (wyróżnienie strefy ruchu nawierzchnią lub różnicą poziomów), kierując większą uwagę na pieszych, wpłynęło na bezpieczeństwo mieszkańców i poprawę jakości życia. Komunikacja piesza łączy wszystkie wnętrza ze sobą i z głównym, biegnącym wzdłuż akwenu traktem spacerowym – zieloną przestrzenią publiczną.

Wypływająca z tradycji holenderska idea oszczędności i szacunku dla wolnego terenu ograniczyła przestrzeń prywatną do niezbędnego minimum, na koszt wewnątrzkwartałowych przestrzeni wspólnych. Ich wysoko standardowe zagospodarowanie (mała architektura, zieleni), kameralność, ale i otwartość, bliskość sąsiedztwa, ale i prywatność, są idealną płaszczyzną integracji społecznej.

Charakterystycznym dla Holandii stałym elementem tożsamości narodowej są pływające domy. W zespole mieszkaniowym „Veerse Poort” będzie ich kilka. Obecnie jedna prototypowa „Water Villa” to trzykondygnacyjny budynek posadowiony na pływającej heksagonalnej ramie z rur stalowych, połączony

Fot. 1. „Water Villa” w kontekście zespołu mieszkaniowego (fot. D. Kupiec-Hyła)

Photo 1. “Water Villa” in the context of a residential complex (photo D. Kupiec-Hyła)

Fot. 2. „Water Villa” abstrakcyjna forma w harmonii z naturalnym środowiskiem (fot. D. Kupiec-Hyła)

Photo 2. “Water Villa” – an abstract form in harmony with the natural environment (photo D. Kupiec-Hyła)

Fot. 3. Stojąca na wodzie zabudowa szeregowa o prostym, surowym wyrazie architektonicznym, (fot. D. Kupiec-Hyła)

Photo 3. Terraced buildings on the water with a simple, austere architectural expression (photo D. Kupiec-Hyła)

Fot. 4. Wejście do kwartału jednorodzinnego. Przenikanie się przestrzeni publicznej z naturalnym, wodnym otoczeniem (fot. D. Kupiec-Hyła)

Photo 4. Entrance to a single-family quarter. A public space intermingles with the natural water surroundings (photo D. Kupiec-Hyła)

Fot. 5. Zawieszona nad wodą zabudowa wielorodzinna. Przenikanie się zabudowy z wodą (fot. D. Kupiec-Hyła)

Photo 5. Hung above the water, multifamily buildings intermingle with it (photo D. Kupiec-Hyła)

Fot. 6. Harmonia architektury z naturą (fot. D. Kupiec-Hyła)

Photo 6. Harmony of architecture and nature (photo D. Kupiec-Hyła)

ze stałym łodem ruchomym pomostem. Transparentność pomieszczeń zapewnia maksymalny kontakt z naturą, a obracanie się budynku za słońcem jego dużą energooszczędność. Willa fascynuje swoją formą architektoniczną. Dynamiczna, cylindryczna, transparentna bryła zdecydowanie odcina się od stonowanej, spokojnej architektury całego zespołu. W bogatym środowisku przyrodniczym zespołu awangardowa bryła jest jak klamra spinająca nowoczesną architekturę z naturą.

3. Podsumowanie

Cechą charakterystyczną holenderskich realizacji mieszkaniowych jest uwzględnianie dobra człowieka i dobra naturalnego środowiska. Wysoko standardowe zespoły mieszkaniowe w kontekście wodnym to zmaterializowane idee ekologicznego, przyjaznego i bezpiecznego życia w symbiozie z naturą.

Przyjazne ludziom miejsce zamieszkania to m.in. kreacja małych założeń urbanistycznych, czytelnych rozwiązań przestrzennych, urządzonych przestrzeni publicznych, zróżnicowanych i dostosowanych do różnych potrzeb i użytkowników rozwiązań architektonicznych, bo jak mówi maksyma Pitagorasa: *Wszystkich rzeczy miarą jest człowiek*.

Literatura

- [1] Gehl J., *Życie między budynkami*, Wydawnictwo Ram, Kraków 2009.
- [2] Jodidio P., *Architecture in Netherland*, Cologne 2006.
- [3] Kupiec-Hyła D., *Woda do zamieszkania*, Środowisko Mieszkaniowe nr 5/2007 Wydawnictwo Katedry Kształtowania Środowiska Mieszkaniowego WA PK, Kraków 2007.